

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

COLLA=||TIONVM SACRA-||RVM LIBRI VIII.

Bredenbach, Tilmann

Coloniae, 1584

VD16 B 7375

De autoritate huius historiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52445](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52445)

COLLATIO
ONVM SACRARVM
LIBER TERTIVS.

INSIGNES ET IVCVNDAL
HISTORIAE DE MIRABILIBV
quibusdam, quæ circa venerandas Christi fe
uatoris, Deiparæ virginis, SS. Apostolorum
aliorumque sanctorum imagines, antiquitas
contigisse probatissimi authores refe
runt, & partim nostro seculo
contigerunt.

Constantini cognomento Porphyro
niti in Christo Romanor Imperator
ris narratio, collecta ex historijs de
manufacta imagine, missa ad A
garum, & ex Edessa translata in beatissima
urbium Regiam Constantinopolim.

De autoritate huius historie.

HIC narrationi ut hoc loco in Sim
Metaphraste annotavit reuerend
mus Verona Episcopus Aloysius L
mannus, minimè dubia fides habenda est,
quod apud Græcos, ut ex eorum Min
stat, celebratur festum exportationis ipsius
ginis, ex Edessa ciuitate ad urbem Constant
politianam tempore Romani Imperatoris:
fily fuere duo: presens scilicet author Constant
nus & Romanus, qui etiam dum pater vinct

appellabantur & ipsi Imperatores: tum quod & Euagrius in Ecclesiastica sua historia & secunda Nicæna Synodus ipsam Euagrii historiam & alios super hoc in U. actione allegando abunde tractant.

Hæc Aloysius: Videat etiam lector Adriani I. Pontificis Maximi scriptum quod habetur Tomo tertio Conciliorum postremæ editionis cap. 18. Deniq; Laurentium Surium in vitis sanctorum, 16. Augusti.

CAP. PRIMVM.

NON solum comprehendere non poterat patri coæternum Dei verbum: sed eius quoque plurima, vel omnia eius opera teguntur eadem caligine incomprehensibilitatis, neque ea solum, quæ constituit, hoc vniuersum architectans: sed ea etiam, quæ in assumpta per œconomiam massa nostri corporis nobiscum versatus, fecit per primam illam & vnicam potentiam suæ diuinitatis. Vnde oportet omnino eum, qui seipsum non ignorat, & quæ sunt supra ipsum, se nescire cognoscit, non gloriari in immensum, neq; stolidè ingredi per inane, nec contendere se omnia scire, neque ignorare, quæ ipse non comprehendat. De hac igitur expressa forma eius, qui fuit Deus & homo, quæ impressa fuit sine pictura, admirabili eius, qui fecit voluntate, in contexta veste, quæ eam suscepit, & tunc quidem missa fuit ad Abagarum ad eius curationem: nunc autem Edessa ad hanc urbium regim

*Imago Christi
in Edessa cō-
sātinopolim
translata.*

reginam, certo omnino Dei consilio & providentia ad eius salutem & custodiam est translata, ut ex ijs, quæ sunt pulchra & honesta, nihil ei deesset, cum debeat omnes vincere in omnibus: existimo oportere eum, qui est pius & iustus auditor & inspector, singulorum quædam historiam singulatim ut sciat, postulare & antiquæ narrationis velle certam & non dubiam accipere sententiam: Causam autem quomodo ex gutta humida absque coloribus & arte picturæ, impressa fuit forma vultus panno ex lino contexto, & cur quod est contextum ex materia, in quam tam facile ca-

Vestis vultus interitus, interitum tempore non accepit, quæcunque alia is, qui res aggreditur naturaliter, solet diligenter perscrutari, relinquens Dei sapientiæ, ad quam non potest accedere, qui sciat, quod si quis accuratè omnia contemderit apprehendere, exturbatus in perfectam ignorantiam, & precipitatus in profundam incomprehensibilitatis, veniet in periculo: ne in ijs, quæ sunt præcipua, patiatur iacturam pauca nolens concedere. Quotquot ergo in corde recti, & ardentiori zelo huc conveniunt, agite adeste, & narrabo vobis ea, quæ qua optuit perscrutatus examinatione, & non sine labore versatus in inquirenda veritate, tum ex ijs, qui historias conscripsere, quàm ex illis qui illinc ad nos venere, quæ tanquam in animis dicebant apud eos conservari, memoriam exactè potui cognoscere.

*Dominici nō
patitur interitum.*

Cùm Dominus & Deus & Saluator noster *Cap. 2.*
 IESVS CHRISTVS ad genus nostrum eri- *Psal. 71.*
 gendum apud nos versaretur, erat, vt dicit
 Propheta, multitudo pacis in terra, & fuerat,
 dissipatus multorum principatus, & admini-
 stratio, cùm tanquam ab vna zona, Romano
 imperio cinctus esset vniuersus orbis terræ, &
 subiectus esset vni gubernatori. Ideò erat om-
 nium cum omnibus secura congressio: neque
 sibi videbantur homines terram habitare di-
 uisam, sed vt quæ ab vno Domino possidere-
 tur, & esset tota vnus opificis: & collum pri-
 mo illi seruo inclinantes, pacem inter se agi-
 tabant. Quamobrem, qui tunc erat Edessæ To-
 parcha Abagarus, erat Aegypti præsidi notus *Abagarus*
 & amicus, & alterius ad alterum veniebant *Toparcha.*
 vtrinque ministri. Quocirca illo quoque tem-
 pore, quo Dominus noster, & Deus paternam
 implens voluntatem, salutarem doctrinam
 proponebat hominibus, & per insignia mira-
 cula ad fidem in eum habendam, conuertebat
 homines: accidit vt quidam ex ministris Aba-
 gari, nomine Ananias in Aegyptum vadens
 per Palestinam in Christum incideret, &
 eum procul contempleretur, verbis ab errore
 attrahentem multitudinem, & quæ omnem
 superabant opinionem, facientem miracula.
 Postquàm ergo iter suum confecisset in Ae-
 gyptum & ijs, quæ mandata fuerant, tractatis
 rediret, cùm recordaretur dominum suum
 diuturno articulari morbo tyrannicè vexari,
 &

*Nigra lepra
laborat.*

& nigra lepra consumi, & duplicem calamitatem vel multiplicem potius morbum sentire, quod & articulorum affigeretur doloribus, & lepra malis cruciaretur, (aderat autem pudor quoque deformitatis, propter quam ab hominibus non erat aspectabilis: & neque huiusmodi erat sere semper in lecto, sed amicos etiam qui veniebant ad eum aspiciendum pra pudore celabat) propterea haec laboravit scire diligentius, ut posset certe renunciarum domino suo, quo ille quoque forte per eum salutem consequeretur. Inuenit ergo rursum Dominum in eisdem locis mortuos excitantem, caecis visum donantem, claudos ad ingrediendum integros efficiantem, sanosque & sanos reddentem omnes, qui aliqua laborabant infirmitate.

Cap. 3.

*Narrat Ananias
Ierusalem
Abagaro miracula
Christi.*

Postquam ergo persuasum habuit, & aperte cognouit haec fieri a Domino, ea Abagarus reuersus significauit: & pluribus ea, quae vidit & audierat, edocuit. Quamobrem ut quae rem in transitu comparasset maiorem, quam quae ei commissa fuerat, & ut qui bona afferret nuncia, benignissime fuit exceptus, & habitus fuit vnus ex maxime beneuolis. Et quoniam niam qui alicuius rei desiderio tenetur, magis quam rapinam existimat, si quod promissum fuerit, differatur, re, quae narratur, & spe ipsa hominem excitante: vehementique studio citatur ad venandum id, quod significatum fuerit: idcirco est Abagarus excitatus, ut literis eius

accerferet, qui talia dicebatur posse curare. Et
 protinus scripsit ad Dominum eam, quæ ubi- *Abagari ad*
 que circumfertur, epistolam: Abagarus Te- *Christum ep̄i*
 parcha Edeffe, IESV saluatori, qui bonus exor- *stola.*
 tus est medicus in ciuitate Hierosolymorum,
 salutem. Auditione accepi de te, & de tuis cu-
 rationibus, vt quæ à te fiant sine medicamenti-
 & herbis: & vt fertur, cæcos facis videre, clau-
 dos ambulare, leprosos mundas, immundos
 spiritus & dæmones expellis, & eos curas, qui
 diuturno fuere morbo vexati, & mortuos ex-
 citas. Cùm autem hæc omnia de te audiuis-
 sem, duorum alterum mihi venit in mentem
 vt cogitarem, vel te esse Deum, & cùm è cælo
 descenderis hæc facere: vel te esse filium Dei.
 Propterea ergo ad te scribens rogavi, ne grã-
 ueris ad me venire, & morbum, quo laboro,
 curare. Etenim audio Iudeos aduersus te mur-
 murare, & velle tibi malefacere. Est autem mi-
 hi ciuitas minima & honesta, quæ vtrisque
 nobis sufficiet, vt in pace in ea habitemus.
 Quoniam ergo Ananias, & suæ in dominum
 benevolentia aperta præbuerat inuitia, & viã
 rectè sciebat, & purgandi artem callebat, per
 eum ad IESVM talem misit epistolam, man-
 dans ei, vt si literis Christo persuadere non
 posset, vt ad ipsum veniret, eius quidem certè
 formæ similitudinem accuratè descriptam ad
 eum deferret, non solum per auditum, sed eti-
 am per visum, qualis sit hic magnorum opifex
 miraculorum.

Cùm

Cap. 4.

Cum autem qui missus fuerat, peruenisset in Iudæam, inuenit Christum sub Dio discipulatum cum populo, qui confluerat, & prodigiosè facientem insignia miracula. Cum vero propter multitudinem eorum, qui prope diuersa, quibus opus habebant, venerant, non posset Ananias IESV appropinquare, in quadam petram, quæ parum eminebat à terra, non procul à loco, in quo IESVS versabatur, ascendit & assedit. Et cum ei fuit manifestus IESVS, quem populus abscondebatur, ceteris quæ supereminuit, statim in illum quidem oculos, in chartam autem manum defigebatur eius, qui cernebatur, describebat similitudinem. Hæc autem cognouit IESVS spiritum, cum Thomam accersisset: Vade, inquit in illum locum, & hominem qui sedet super petram, & meam formam describit, adducam me, afferentem etiam, quam habet ad me epistolam, ut id impleam, quod præcepit is, & misit. Vadens ergo Thomas, & cognoscens Ananiam ex eo quod audierat, quid eum inueniturus facientem, duxit ad IESVM. Postquam autem ab eo acciperet epistolam, dixit ei Christus causam cur ad se venisset, quid contineret epistola. Deinde cum eam cepisset, & perlegisset, alteram epistolam scripsit ad Abagarum his verbis: Beatus es Abagare, qui in me credidisti, cum me non videris. De me enim scriptum est, quod me viderunt, in me non credunt: & qui

Vult Ananias depingere Christi effigiem, sed impediuntur.

Christi epistola ad Abagarum.

viderunt, ipsi credent & viuent. Quod autem ad me scripsisti, vt ad te veniam, oportet me hic omnia implere, propter quæ huc sum missus. Et postquam impleuero, assumi ad eum, qui misit me, patrem. Postquam autem fuero assumptus, mittam ad te vnum ex meis discipulis, qui tuum morbum curabit, & vitam æternam, & pacem tibi præbebit: & tuæ ciuitati cauebit, vt nullam eam possit superare inimicus.

Cùm Ananiæ Christus eam tradidisset *Cap. 5.* epistolam, quoniam videbat eum sollicitum, vt alterum domini sui exequeretur mandatum, nempe vt ad eum deferret illius formæ similitudinem, cum aqua faciem abluisset, deinde humorem, qui ex ea descendebat, in dato ei mantili absterfisset, diuinè prouidit, & supra *Christus suã* rationem, vt eius figura in eo imprimeretur, *imaginẽ im-* & cum eam tradidisset Ananiæ, iussit reddi *primit mãilã* Abagaro, vt & eius solaretur desiderium, & morbum reprimeret. Postquam ergo cum his reuertens Ananias, peruenit ad ciuitatem Hieropolitanorum, quæ Saracenorum quidem voce dicitur Membich, Syrorum autem Mabuc, cumq; extra eam ciuitatem diuertisset adolefscens, in cumulo tegularum recenter factarum, qui illic iacebat, sacrum illum pannum occultauit. Circa mediam verò noctem visus est ignis plurimus illum locum in orbem circundare, ad eò vt intra ciuitatem videretur omnia circum circa ardere, & de se iam

K timen-

timentes, exirent, vt inquirerent de eo, quod videbatur, incendio. Illic autem inuenti comprehenderunt adolescentem, vt qui haec admisisset facinus, & de re eum sunt sciscitantes, & quisnam ipse esset, & quo iret, & vnde venisset, ret sunt percontati.

Cap. 6.

Cùm verò dubius animi esset adolescenter propter alienam criminationem, tunc detestatus est, & vnde veniret, & quo iret, & adferret: & significauit se deposuisse in tegula id, quod afferebat, vnde etiam visa est tegula accendi. Statim autem volentes illi scire veritatem eorum, quæ dicebantur, cum locum essent perscrutati, inuenerunt non solum quod ab adolescente Anania erat repositum, sed etiam in vna, quæ propè erat, tegula,

In tegula miramodo Christi imago expressa cernitur.

nam aliam expressam effigiem, admirabilem & supra quam posset consequi intelligentiam, cum quæ descripta non fuerat forma, in eadem ex contexta tela descripta fuisset. Quod cum viderent pleni stupore, & admiratione, perterriti quod ardens ignis nusquam esset inuentus, sed ex claritate, quæ erat in forma, facta visa esset, emitti tegulam quidem, quæ in tegula uinam expressam habebat effigiem, aperuerunt, tanquam aliquem sacrum & preciosum thesaurum, vt qui ex eo quod viderent coniecissent diuinam, quæ in ea erat, operationem: primum autem exemplar, & eius materiam veriti retinere, miserunt ad Abagaram. Et nunc conseruatur & in honore habetur.

apud eius populi habitatores, formam quæ est in regula, non descriptæ formæ non descripta, & non manufactæ non manufacta. Ananias autem cum concessisset iter sibi propositum, aperuit domino ea, quæ interim facta sunt, ei etiam redditis salutaribus, quæ afferebat, symbolis.

Et hoc quidem est, quod dicitur à pluri- *Cap. 7.*
 bus, quod neque remotum est à probabilitate, neque bonis eget testibus. Cæterum hoc quoque exponam, ne quis suspicetur, me, dum ego id ignore, tenuisse alterum. Neque omnino est mirum, in tanto tempore sæpè errare historiam. Nam in eo, quod est hac in re præcipuum, omnes consentiunt, & cõfitentur, ex facie dominica admirabiliter in linteo fuisse formam expressam: in nonnulla autem rei circumstantia, seu in tempore differunt, quod quidem nihil lædit veritatem, seu prius factum sit seu posterius. Sic autem habet alterum quoque, quod dicitur. Cum, inquit, esset Christus iturus ad salutarem passionem, quando humanam ostendens imbecillitatem, visus est animo anxius, & orans, quo tempore eius quoque sudorem tanquam guttas sanguinis distillasse significat Euangelium, tunc dicunt eum, cum accepisset à quodam ex discipulis hoc, quod nunc videtur, frustum lintei, stillantes imbres in eo abstersisse, & statim fuisse expressam hanc, quæ videtur, diuinæ illius forme effigiem. Quod cum apud Thomam de-

Luc. 22.

posuisset, postquam ascendit in coelos, per Thadæum iussit mitti ad Abagarum, impletum id, quod erat ei literis pollicitus. Postquam ergo assumptus esset in coelos Dominus noster IESVS CHRISTVS, dans Thomas Thadæo non manu descriptam Domini nostri Iesu Christi effigiem, misit ad Abagarum.

Cap. 8.

Thadæus venit ad Abagarum.

Cum ergo Thadæus peruenisset Edesse mansit primum apud quendam, qui illic erat Iudæum, cui nomen erat Tobias. Et ante omnes mones ex factis volens Christi discipulus ipsum notum reddere Abagaro, eos qui erant ægroti illius ciuitatis, curauit sola Christi uocatione. Quamobrem cum fama citò peruenisset (quod quidem solet euenire in istis rebus sunt eiusmodi: Res enim quæ sunt admirabiles, & præter opinionem, multos habent, eas renunciant) peruenit etiam ad Abagarum per quendam ex eius proceribus, qui vocatur Abdu, illic scilicet esse Christi Apostolum. Cum itaque apud se cogitasset ex ea quæ in ipso habitabat, hunc illum esse, quod IESVS suis literis pollicitus est, se ad eum venturum: & cum de Thadæo ipso didicisset perfectius, iussit ut ad se adduceretur. Venit ergo Tobias, significauit hæc Apostolo. Ille rō cum dixisset se in virtute ad eum esse venturum, deinceps venit ad Abagarum. Cum autem rem ante conspectum eius esset apparuit in sua fronte, tanquam in columna, apparet ea Domini IESV, quam diximus similitudinem

Venit ad se Apostolum Abagarum.

sic ingressus est ad Abagarum. Is verò cum ip-
 sum procul vidisset venientem, visus est vi-
 dere lucem maiorem, quàm ut eam ferre pos-
 set aspectus, radiosque emittentem, quæ ex e-
 ius vultu exiliebat. Prodibat autem ab effigie,
 quæ erat ei imposita. Quamobrem insigni lu-
 minis splendore obstupescens, & veluti eo-
 rum, quæ sibi acciderant, oblitus, & diuturnæ
 membrorum paralytis, è lecto exiliit, & reso-
 luta membra coëgit ei currere obuiam. Eique
 idem accidit, sed alio modo, quod ijs, qui in
 monte Thabor resplendentem, formam Do-
 mini viderant. Cum ergò ab Apostolo eam ac-
 cepisset effigiem, & capiti, labris, & oculis
 eam imposuisset, & nec alias quidem partes
 corporis eo contactu priuasset, ilicò cognouit
 omnia membra mirandum in modum robo-
 rari, ut quæ mutationem in melius suscipere-
 rent, lepramque expurgatam & fugientem, e-
 tiam si in fronte eius aliquæ adhuc parvæ resta-
 rent reliquæ. Cum autem verbum veritatis
 ab Apostolo didicisset apertius, & de Christi,
 quæ opinionem superant, miraculis, diuinis-
 que passionibus, & sepultura, & resurrectione
 à mortuis, & assumptione in coelos, perfe-
 ctè audisset, & confessus fuisset Christum ve-
 rum esse Deum, eum rogavit de forma in lin-
 teo impressa, quandoquidem propius astans
 cognouit eam non consistere per colores ma-
 teriales: & stupebat eam, quæ in ipsa erat, vir-
 tutem, quæ fecit, ut admirabiliter è lecto sur-
 geret,

*Lux ex vul-
 tu Apostoli
 exiliebat pro-
 pter Christi
 effigiem.*

*Imaginis con-
 tactu lepra
 curatur.*

*Credit in
 Christum A-
 bagarus.*

geret, & connumeraretur inter sanos, Adhe Thadæus declaravit tempus angoris animi, eam, quæ ex sudore siue colore facta est, tra formationem, & vt ad ipsum veniret, iussu Domini, & alia quæcunque præcedens narra uit historia,

Cap. 7.

Postquam ergo & ex his, & ex impositi ne manuum Thadæi in nomine IESV CHRIS TI, quæ dolorem afferebant, recesserunt, & quæ erant dissoluta, quodammodo cõstringebantur, & deformitas dissipabatur, & omnia redierunt ad sanitatem: Abagarus in maximam omni parte adductus admirationem: Revertitur, verus es & germanus IESV filij Discipulus, qui curabat sine medicamento herbis: Ego tanta in eum sum deuinctus caritate & fide, vt nisi ego vererer summam manorum potentiam, qui non permittere, qui sunt subiecti eorum imperio, contra inuicem arma capere, fortiter aduersus Iudeos, qui crucifixerunt Dominum arma misissent, & eos subegissem, Nunc autem quod didici eius passionem fuisse voluntariam, persuasum habeo, quod nisi voluisset, in eum nullam habuissent potestatem, quæro amplius. Rogo autem vt diuini que consequar baptismum, & cum tota Domini Christo reddar familiaris. Cumque multa prius effecisset miracula Dominus Apostolus, & omnes curasset à morbis saniter quos is erat etiam, qui primus de

Rogat baptizari.

mam retulit ad barbarum, quem liberauit à podagra, adduxit Abagarum ad diuinam piscinam: & cùm in eo ea fecisset, quæ sunt de more, baptizauit eum, & vxorem, & filios, & omnes, qui erant in eius domo. Et egressus est ex diuina hac aqua expiationis totus mundus & sanus, repente deletis ijs quoque paruis lepræ reliquijs, quæ erant in eius fronte. Hinc factum est, vt omnibus modis colens & adorans hanc formæ Domini effigiem, hoc quoque alijs adiecerit Toparcha.

Abagarus est multis baptizatur.

Antiquissimus imaginis usus & cultus.

Cap. 10.

A veteribus Edessæ habitatoribus imago cuiusdam Dei insignis ex dijs gentilium posita erat ante portam publicam ciuitatis, quam necesse erat adorare omnem, qui volebat ingredi ciuitatem, & quasdam preces reddere constitutas, & sic intrare vrbis vias & vicos. Hanc ergò cùm tunc diruisset Abagarus, & omninò deleuisset, in eo loco, vbi erat posita, hanc non manu factam Domini nostri IESV CHRISTI imaginem cùm in tabula conglutinasset, & hac, quod nunc videtur, auro ornasset, posuit, hæc verba in auro inscribens: Christe Deus, qui in te sperat, à spe non excidit. Et statuit, vt quicumque per illam portam erat transiturus, pro illa veteri inutili columna, eum quem par erat cultum, & honorem qui debetur, & adorationem tribueret longè admirabili, & miraculorum effectrici CHRISTI imagini, & sic ingrederetur ciuitatem Edessæ. Itaque conseruatum est hoc huius viri pietatis

K 4 expref-

expressum monumentum, & Deo dedicatum
 donarium, donec in hoc vitæ incolatu maneret.
 Abagarus, & eius filius, qui regni simul & pi-
 tatis paternæ fuit successor. Cæterum eorum
 filius & nepos fuit quidem successor paternæ
 & auiti imperij: non fuit autem hæres etiam
 pietatis, sed in pietatem calcibus, vt ita dici
 insultauit, & ad dæmones & idola transfugit.
 Quamobrem dæmones quoque veluti remou-
 nerans, voluit, quoniam eius auus idolocæ
 illam deleuit imaginem, eandem asserre con-
 demnationem Domini imagini. Sed quod con-
 ptabat, minimè est assecutus vir fraudulens.
 Nam cum hoc præsciuisset loci Episcopus,
 qua ipsi licuit vsus est prouidentia. Et quoniam
 am locus, in quo sita erat imago, seruabat fig-
 ram hemisphærij, speciem cylindri referen-
 tis, accensa ante imaginem lucerna, & imposita
 tegula, cum calce & coctis lateribus obstru-
 xisset loci ambitum, redegit murum in plani-
 nam superficiem. Cùm igitur non videretur
 diuina forma, destitit ille amplius à conser-
 uatione. Ideò autem vt arbitror, statutum est à sacra-
 dote, vt ante imaginem poneretur tegula
 aliqua putrefactio, quæ fit ex situ ædificij, &
 humore calcis, inesset in linteo imaginis
 ceptaculo, & ex diuturnitate temporis
 quid damni acciperet.

*Christi ima-
 go abscondit-
 tur, ne ab im-
 pio rege de-
 struatur.*

Cap. 11.

Fluxit itaque multum temporis, & ex
 minum effluxit memoria sacræ huius imagi-
 nis in columna erectio, ac eiusdem absconditi-
 onis.

Postquam autem suo tempore Chosdroë rex
 Persarum, Asiæ ciuitates diripiens, venit eti- *Chosdroe ob-*
 am Edeffam, & ante eam castrametatus, om- *sidet Edeffā.*
 nem mouit machinam, & omne comparauit
 instrumentum aptum ad oppugnandum ciui-
 tatem, (fabricatus est nanque omnia, quæ per-
 tinent ad emittenda tela, conuassandos mu-
 ros, & confringendas portas) in tantum peri-
 culum adducti Edeffeni, ipsi quoque excogi-
 tabant, quæ poterant, ad sui defensionem. Mi-
 serunt autem legatos quoq; ad petendum auxi-
 lium à ducibus Romani exercitus. Ilion verò, *Periclitatur*
 qui tunc præerat Romanis copijs, & per se ve- *ciuitas ex ob-*
 xabatur ab hostibus, non poterat Edeffenis *sidione.*
 mittere auxilium. Literis autem addebat ani-
 mum, epistolam Domini reuocans in memo-
 riam, & veram, quæ est in ipsa prolata senten-
 tiam, per quam dicitur, & creditur fore vt cõ-
 feruetur nõ direpta ciuitas. Persæ autem cum
 aperta inuassione occultas quoque moliebantur
 insidias. Et cum procul cõpissent fodere,
 cogitabant per cuniculos ingredi ciuitatem.
 Cum verò perinde ac quidam vrinatores sub
 terra essent intra muros, ex tali causa conti-
 git, vt manifestæ fierent insidiæ ijs, qui erant
 intra urbem. In illa enim urbis parte habita-
 bat faber æris intra muros, cuius vasa ænea in
 domo sublimia sonitum emiserunt, Persis sub
 terra pulsantibus, & puluerem effodientibus.
 Cum ergo planè essent inopes consilij, & es-
 sent ad extremam redacti desperationem, E-
 deffeni

rati essent ab insidijs, eadem vsi sunt experi-
entia aduersus machinas, quæ erant extra mu-
ros, & eas repente combusserunt, & multos
consumpserunt ex ijs, qui erant in eis, hosti-
bus.

Iam autem effecti fidentiores, lapides quo-
que è muris emiserunt, à quibus ducem quen-
dam exercitus hostium contigit interimi, &
alios multos cum eo. Nec id solùm, sed
etiam ea, quæ extrinsecus à Persis accensa fu-
it, pyra aduersus eos, qui erant intus, quam o-
learum, & multarum aliarum, quas immise-
rant, arborum alebat infinita materia, effecit
diuinæ imaginis auxilium ferrentis virtus,
ut contra ipsos esset, qui accenderant. Post-
quam enim ex alto Eulalius eam è muro suis
explicasset manibus, & obiret ciuitatem, re-
pente cum peruenit ad hunc locum, ventus
vehemens excitatus aduersus eos, qui hunc
rogum accendebant, flammam conuertit: quæ
eos persecuta fuit & exulsit, sicut olim Chal-
dæos.

Non sunt hæc miracula nullis approbata
testibus, aut oratione composita ad aures ob-
lectandas, aut à nobis conficta deceptio: sed
tres simul Patriarchæ, Iob Alexâdrinus, Chri-
stophorus Antiochenus, & Basilius Hieroso-
lymitanus hæc scripserunt, & hæc ita se habe-
re significarunt Theophilo Imperatori, qui
sacras imagines iniuria affecerat: quando mul-
tis ostendentes, quam sint sacræ & venerandæ
imagi-

*Vide Nicep.
Callist. li. 17.
cap. 16. hist.
Ecclesiast.*

*Magna vis sa-
cræ imaginis*

Daniel. 3.

Cap. 13.

*Videat lector
2. Nicæne
Synodi actio-
nem 5.*

imagines, de hoc quoque tractarunt. Licet autem ei, qui velit, ipsam prolixam legere epistolam, & id discere. Sed Euagrii quoque ecclesiasticam si quis diligenter legerit historiam, sciet omninò, quænam de hac sacra imagine narret in quarto libro. Scribit enim quodcum alijs de causis, Chosdroe, tum ob eam potissimum rationem exercitum duxerit, ut aperte ostenderet, esse falsum, quod à Christianis de Edessa iactabatur ciuitate, eam non posse expugnari ac diripi. Qui cum magnam legionum struem, & penè infinitam, breui multata manu militum coegisset, & ea circumcirca fixisset aduersus muros ciuitatis: deinde terram in medium eorum iniecisset, & alium murum ei ex aduerso ædificasset, fuit altior muris Edessæ. Et sic ex superioribus locis, supra modum dexteris, erat mox tela emissurus aduersus eos, qui pericula adibat, pro ciuitatis defensione. Quod quidem cum viderent Edesseni, aperte veluti montem excitari aduersus mœnia, per quem tanquam ex plano, credebant hostes esse ingressuros ciuitatem, et planè essent perplexi, & nescirent quid agerent, machinantes tamen ipsi quoque, quæ poterant, aggrediebantur ducere fossam ante murum illum recenter factum, ut si possent attrahere vallos, qui erant ante aggerem, terram in fossam attraherent, & sic magnus ille murus tanquam somnio effectus citò pessunderetur, & diffunderet. Postquam autem absoluta

dem esset fossa, ignem verò in ligna immittentes, à scopo aberrarent, nec possiet ignis propterea, quod terra erat constipata, & ligna adhuc viridia, aliquid apprehendere, cum hanc sacram imaginem in illam recenter ductam fossam tulissent, & ex ea aquam sanctificassent, eaque rogum & ligna aspersissent, effecerunt, ut ignis esset efficax. Et fidei eorum, qui hæc fecerunt, opem ferente diuina virtute, facta est aqua igni tanquam oleum, & accendit flammam, & consumpsit quidquid apprehendit. Tunc ergò rex Persarum desperans fore, ut vrbs caperetur, cum didicissent vndenam *Init pacē rex Persarū cum Edessenis.* haberent auxilium, processit ad ineundam cum eis conuentionem: & percusso foedere pacis, reuersus est in suam regionem.

Erat autem ipse quoque haud ita longo post *Cap. 14.* tempore beneficiū assecutus ab hac sacra imagine, quæ hostes eius beneficio affecerat, & suos de medio sustulerat. Eius enim filia, quæ dæmoniacus inuaserat spiritus, & excesserat à statu, qui est secundam naturam, assidue clamabat ab eo vexata: Nisi venerit Edessa imago non manufacta, id, quod in ea habitat non esse egressurum. Quod cum rex audisset, & quæ in obsidione euenerant, considerasset. (Neque enim eum latuit, quæ repente extitit virtus admirabilis, & audacia Edessenorum) scribit statim ad præsidem ciuitatis, & ad Metropolitanum Eulalium, & ad commune ciuitatis, ut statim ad eum mitteretur diuina & maximæ virtutis.

Chosdroe rex virtutis effigies: adiciens etiam causam, nempe
Perfarum petiti pè filia calamitatem, & omninò rogans & in-
sibi inuicem sal- stas, ne frustraretur petitione. Illi autè Perficos
natoris ima- mores suspectos habentes, & timentes, ne res
ginem. Perfarum vellet eorum vires dolo surripere,
 & cauentes, ne eam, in cuius erant tutela, & qua
 eos beneficio afficiebat, perderent, nec eorum
 prætenu initam pacem soluerent, capiunt eum
 filium prudens, & eis vtile. Cùm itaque om-
 ninò æqualem, & quoad eius fieri potuit, simi-
 lem non depictam depictam effinxissent imago-
 nem, mittunt ad eum, qui petierat. Postquam
 autem fuerunt intra fines Persidis iij, qui ab-
 rebant imaginem, statim per filiam regis
 clamauit dæmon, se statim exiturum, & muni-
 turum esse habitationem propter eius, qui ve-
 nit, potentiam, si modo reuertatur, quæ acco-
 sita fuit, imago, & non appropinquet regni
 neque ciuitati Persarum. Quod à rege mag-
 noperè contendebat, & ab eo suppliciter peti-
 bat. Cùm rex autem esset pollicitus, egressa
 puella dæmone, & regis filia sanitati resti-
 ta, Chosdroe, siue implere volens dæmonis pe-
 titionem, & confirmare quod erat pollicitus
 siue eius, qui veniebat, extimescens potentiam
 propter malos & scelestos suos mores, muni-
 qui iuberent, vt hæc imago reuertetur in
 am ciuitatem, è qua exierat, adiectis à se
 sis donis ad eos, qui eam miserant. Erant ergo
 apud Edessenos hæc preciosæ opes, thesauri
 qui non potest exinaniri, imago illa prima

Ecce mira i-
maginis vim

ria, & non depicta, quæ semper ab eis hono-
batur, & eos vicissim custodiebat.

Postquam autem ad hanc urbium reginam *Cap. 15.*
vndiq; confluerunt, quæ sunt optima & pul- *Roman. Im-*
cherrima, eratque Dei voluntas, hanc quoque *perator Ro-*
sacram imaginem hic recondi cum alijs the- *manorã of-*
sauris: Romanus, qui erat Romanorum Domi- *fert Edesse-*
nus imperij, studium adhibet, vt per ipsum ci- *nis multa pro*
uitatum regina hanc consequatur. Diuersis er- *Christi effi-*
gò temporibus mittens Edessam, petebat, vt ea *gie.*
cum epistola, quam Dominus sua manu scrip-
serat, ad eum mitteretur: & promittebat, se
contra eis daturum in permutatione Sarace-
nos numero ducentos, & argenti signati duo-
decim millia: Edesseni autẽ dicebant sibi non
conducere, suæ ciuitatis custodem & conser-
uatricem argento & hominibus mortalibus
permutare. Cùm autem sæpè petẽdo instaret,
illi verò sæpè preces reijcerent, tandem sexies
millesimo quadringentesimo secundo anno
ab origine mundi, misit Ameras Edessenus,
rogans, vt scripta cautione per aureum signa-
culum, quod haberet firmitatem, fideiuberet
Imperator, non esse Romanorum exercitus
hostiliter inuasuros quatuor ciuitates: dico
autem Rhocam, quam vox barbara vocat
Edessam, * Charam, Sarotze & Samofata: ne- ** Charran.*
que ex eorum agris prædas esse acturos, aut
eos qui in illis habitant, redacturos in capti-
uitatem: tradendos autem esse sibi ducentos
Saracenos ex contribulibus cum ea, quæ prius
fuit

fuit promissa, quantitate pecuniæ. Quod si
 ceret, sciret se ad eum missurum illam, quæ
 quærebatur, imaginem & CHRISTI epistolam. Imperator verò, eius boni desiderii
 concedens omnia, quæ fuerant proposita, cum
 dedisset ea, quæ petebantur, misit Abramitum
 DEO charum Somofati Episcopum, qui illi
 tempore hinc aiebat, ad diuinam illam suscipiendam
 piendam imaginem, & CHRISTI Dei nostri epistolam.
 Aduertens autem & qui minister, ne in ea tradenda
 deciperetur, & pro non descripta & vera, tradere-
 deretur ea, quæ tunc fuit descripta propter
 ficum casum, has ambas cum alia, quæ celebrantur
 in Ecclesia Nestorianorum, quæ ipsa quæ
 vt est verisimile, sumpta fuerat ex prima, quæ
 fitas accepit ad fidem faciendam. Quæ rursus
 redditæ, retæta sola principali & vera. Sed
 quidem postea.

Cap. 16.

*Vide Priscorum
 Christianorum deuotionem
 erga sacras imagines.*

Tunc autem excitabatur magnus tumultus à fidelibus, qui erant Edessæ, vt qui non
 nerent à se auferri, quæ erant pretiosissimas
 propugnacula eius, quæ ipsos tulerat, cuiusmodi
 donec præfectus Saracenorum, alijs quibusdam
 persuasis, alijs verò coactis, alijs etiam
 nis mortis territis, effecit, vt ea traderentur.
 Cùm autem tonitrua & fulgura cum pluuia
 vehementissima, diuina prouidentia sub
 erupissent, dum Edessæ esset exitura imago
 Christi epistola, rursus mouebantur ipsi, qui
 prius retinebant, & affirmabant Deum ipsos

fiebant, significare, diuina voluntate non fieri
 rerum sanctissimarum ex eo loco translatio-
 nem. Sed cum præfectus Saracenorum, penes
 quem erat vniuersa potestas, statueret stan-
 dum esse conuentis, & implendum esse pro-
 missum, egreditur è ciuitate effigies preciosis-
 sima, & epistola à Deo scripta, & huc affereba-
 tur. Et viam quidem conficientes ij, qui ea fe-
 rebant, peruenerant ad Euphratem: & rursus
 tumultus excitatur, nullo priorum minor. E-
 dessenis dicentibus, quod nisi diuinitus ostē-
 sum fuerit signum aliquod, nullo modo di-
 mittent id, quo continetur eorum securitas.
 Datur ergo eis signum, cum essent infideles, &
 tentarent. Nauis enim, cum qua erat eis pro-
 positum transmittere Euphratem, cum adhuc
 esset in portu in partibus Mesopotamiæ, vbi
 eam solùm ingressi sunt Episcopi diuinam
 imaginem afferentes & epistolam, cum sediti-
 osi tempestate adhuc retinerentur, repētē sine
 remigibus, sine eo, qui gubernaret aut trahe-
 ret, appulit in terram, quæ erat ex aduerso, gu-
 bernata sola diuina voluntate. Quod quidem
 omnes, qui conuenerant, stupore impleuit &
 admiratione, & persuasit, vt non inuiti conce-
 derent emissionem. Hinc perueniunt Samo-
 sata ministri eorum, quæ ferebantur. Erant au-
 tem Samosatorum & Edessæ Pontifex, & eius
 primus presbyter, & alij quidam religiosi Chri-
 stiani, cum quibus vna erat etiã minister Ame-
 ræ, qui Romam reuertebatur. Hic cum aliquot
 L dies

*Diuerfos ex-
 citant tumul-
 tus Edessani
 in translatione
 S. imaginis.*

*Nota mira-
 culum.*

*Innumera
miracula i-
maginis et e-
pistolæ Chri-
sti.*

dies essent morati, multis illic factis miraculis, rursus iter sunt ingressi. Et rursus innumerabilia fiebant miracula à sacra imagine & Christi epistola. Cœci enim, ex impuro uiso aspiciebant: & claudi reddebantur saltantibus & membris integri: saltabant, qui longo tempore lecto decubuerant, & sani fiebant, quibus erant manus aridæ, & (ut semel dicam) gabatur omnis morbus & infirmitas: & qui ni erant. Deum glorificabant, & laudabant admirabilia.

Cap. 17.

Cùm autem multum viæ confecissent, niunt etiam ad sanctissimæ Deiparæ monasterium, quod vocatur Eusebij monasterium: quod quidem est in loco, qui dicitur Optimus. In templo verò huius monasterij, quo partem honore, reponitur capsula, quæ miraculorum fectricem tegebat imaginem: & multi qui accesserunt pura & sincera affectione, curati sunt à suis morbis. Quo etiam venit quidam vexatus à dæmone: quo tanquam instrumentum utens malus spiritus, & multa per ipsum committens, quæ pertinebant ad laudem imaginis & epistolæ. (Nam olim quoque, Nouus quis sis sanctus Israhel, dicebant: qui erat mundum cum illo partium) tandem hęc epistola que est quasi vaticinatus: Accipe, dicitur Constantino Porphyrogenite tuum imperatorem. His dictis fuit homo curatus, & statim liberatus à vexatione dæmonis. Horum autem

Marc. 1.

Luc. 4.

*Vaticiniū ob-
fessi à demo-
ne.*

verbortum fuerunt multi testes. Nam cum Imperator misisset obviam ei, quod desiderabat, magistratus & primos totius senatus: & multi ex satellitibus simul cum eis exiissent, accidit ut magistri & patricij cum inferioribus ordinibus ea audirent, & de ipsis ferrent testimonium. Et quoniam quae dicta fuerant, citò evenerunt, iure est dubitandum, vndenam praescientia accesserit ad daemone[m]. Non enim creduntur eam ex se habere, cum à diuina gloria exciderint, & pro luce dicti fuerint tenebrae. Sed clarum est, quod quomodo diuina virtus vsa est Balaamo, ministro eius, quae tunc *Num. 23.* fuit, praedictionis, & alias alijs saepe ea re indignis, sapienti quoque & solerti consilio: ita nunc quoque virtus quae erat in diuina effigie, vsa est daemone. Et ideo per eum praesignificauit, quae mox erant euentura. Sed cum hoc quidem sic euenisset, eius meminisse interim non fuit fortasse alienum. Pergemus autem ad ea, quae sequuntur, narranda.

Decimo quinto mensis Augusti de more festum celebrantibus semper virginis & DEI *Cap. 18. Festu[m] Assumptio[n]is sanctissimae Mariae virginis.* matris Mariae in venerabili templo, quod est in blachernis, circa crepusculum illuc peruenunt ministri harum rerum preciosarum. Et reposita est in superiore oratorio diuini huius templi arca, quae intus habebat imaginem & epistolam. Quo venientes Imperatores, eam extra reuerenter adorauerunt. Deinde cum honorifice magno comitatu & multis

*Diuina ima-
go Cōflāino-
polim defer-
tur in templū
Pharos.*

*Obserua quā
honorificē
saluatoris i-
mago habea-
tur.*

lampadibus ad regiam eam portassent in-
mem, cum ea venerunt in regiam: & in-
plo quod illic est, & nominatur Pharos, p-
pterea fortasse, quod sicut vestis splendida,
est egregie ornatum, eam reposuerunt, die
quenti, qui erat mensis decimus sextus, p-
reuerenter salutantes eam rursus, & ador-
tes. Illinc sacerdotes, & iuuenes Imperatoris
(senex enim domi manserat propter corporis
infirmiorem) cum Psalmis & hymnis & ca-
pioso lumine, per descensum ad mare, et
triremi regia rursus imposita prope vi-
remigantes, vt quodammodo urbem con-
uaret per ipsum in mari ingressum, app-
runt extra murum ciuitatis, qui est ad O-
dentem. Quo in loco egressi ē naue, pedes
ingredientes Imperatores, & totus lenax
sacrorum Antistes cum tota Ecclesiā con-
gatione, eo quo par fuit comitatu prote-
tanquam aliam arcam, vel potius supra
vas deducebant, quod illa sanctissima &
ciosa custodiebat. Et cum quæ erant extra
ros transmisissent vsque ad portam ante
deinde ingressi ciuitatem cum psalmodi-
hymnis sublimibus, & canticis spiritalibus
& infinito lumine lampadum publicam
brantes deductionem, iter faciebant per
diam ciuitatem, sanctificationis & rob-
per hoc esse participem ciuitatem credentem
illamq; & inexpugnabilem esse in aeternum
conseruandum.

Ociosa autem turba concurrente ad spectaculum, homo quidam paralyticus, & imbecillus, & qui iam longo tempore suis innitebatur famulis, surrexit ut videret diuinam imaginem transeuntem, qui simul atque eam aspexit, prater opinionem sanus effectus, cum cognouisset esse confirmatas & corroboratas bases suorum pedum, accurrit ambulans ipsis pedibus, & exosculatus est capsam imaginis, & Deum magnificauit, narrans quod in se factum fuerat miraculum. Quem cum vidissent omnes, qui simul aderant, & verba eius audiuisent, emiserunt gloriam Deo vniuersorum, qui semper facit admirabilia. Tam multae autem lachrymae praegaudio sunt profusae, & tam multae ad Deum preces & gratiarum actiones factae sunt ab vniuersa ciuitate, diuina imagine & epistola transeunte per mediam ciuitatem, ut verbis explicari nequeant, utpote quod quae vidit oculus, non possit consequi oratio. Res enim quae sunt excellentes, pulchrius est videre, quam audire: solent talia relinquere a tergo orationem. Cum ergo ad forum, quod est ante Augustium, venissent duces huius celebritatis, & a via recta parum declinassent ad sinistram, veniunt ad clarissimum templum sanctae Sophiae, & intra aditorum propitiatorium reponunt preciosam imaginem & epistolam. Cum autem hic adorasset tota Ecclesiae congregatio, & ut par est, honorasset, illinc rursus egressi sunt cum sancto

nerē, qui peragebant processionem, & cūm
nissent in regiam, in atrio, quod cognomi-
tur Triclion, super thronum Imperatorum
in quo consueuerunt respondere de rebus
magnis, tunc diuinam collocant imaginem
cathedram omninò sanctificari Imperatorum
am, & simul iustitiam & benignitatem eis
nè largiri, qui in ea sedebant, non immer-

*Sancta ima-
go saluatoris
cōstātinopoli
asseruatur.* credentes. Intensa autem de more facta ora-
one, post eam impletam hinc sublata fuit
uina imago, & in prædicto Phari templo
dextera parte, quæ vergit ad orientem con-
uata fuit, & reposita ad gloriam fidelium
custodiam Imperatorum, & ad tutelam totius
ciuitatis & status Christianorum,

*Authoris o-
ratio.*

Sed ò diuina similitudo eius, quæ mirum
non potest, patris similitudinis. O charac-
teris paternæ substantiæ. O venerandum
& omni honore dignum signaculum
marie pulchritudinis Christi Dei nostri.
cum enim loquor tanquam cum reanimata
cōserua & custodi semper eum, qui pie &
deratè nobis imperat, & tui aduentus me-
riam luculentè celebrat. Quem cum tua be-
gnitate ad uitam & paternam sedem ex-
isti, conferua eius germen ad generis succe-
onem, & sceptrorum perpetuitatem. Statu
pacificum præbe Reipublicæ. Concede ut
regina ciuitatum maneat inexpugnabilis
vt nos placentes archetypo tuo Christo
nostro admittamur in eius regnum cœlestis

eum glorificantes & celebrantes: Quoniam
eum decet gloria, & adoratio, in sæcula sæcu-
lorum, Amen.

*Eusebius Casariens. libr. 7. cap. 14. Ecclesiast.
histor. Nicephorus libr. 6. cap. 15. Ecclesiast.
historia, Gregorius Turonensis lib. 1. de gloria
martyrum cap. 2. De imagine Christi ser-
uatoris quam mulier hamorrhoiſſa à Chri-
ſto Domino curata crexit, eiſq; miraculis,
item de imaginibus Apoſtolorum Petri &
Pauli.*

CAP. I I.

Mulierem quam sanguinis profluvio la-
borantem, à Salvatore curatam, Euan-
gelia tradiderunt Cæsareæ Philippi
ciuem constat fuisse, domusque eius in ea eti-
am nunc ostenditur. Pro foribus verò domus
ipſius, basis quædam in loco editiore colloca-
ta monstratur, in qua mulieris ipſius velut ge-
nibus prouolutæ, palmasque suppliciter ten-
dentis imago ære videtur expressa. Adstat ve-
rò alia ære nihilominus fusa statua, habitu vi-
ri, stola comptè circumdati, & dexteram mu-
lieri porrigentis. Huius ad pedem statuæ, è ba-
si herba quædam noua specie nascitur. Quæ cū
exorta fuerit, excreſcere vsque stolæ illius æ-
rei indumèti simbriam solet. Quam cū sum-
mo vertice creſcēs herba contigerit, vires in-
de ad depellendos omnes morbos languores-
que conquirat: ita vt quæcunque illa fuerit in-
firmas corporis, haustu exiguo madefacti sa-
luta-